

ממך מיא להחריזי אם בן אימו נהגה מן העולם הזה בלא ברכה כ"ל ויחיו
 ז"ע ויחיו בק"א:

ע"ב פיסקא

ע"ב פיסקא
מאי שנה יין אלימותא משום דלשחמי נעליה כו' • לכאור
משמע דנעליה דיון היינו דיון חשיב עליה לגבי עניניה
אלא דלכתי קשה דמאי ענין כך עליה לקבוע בשביל כך ברכה מיוחדת מאי
דלא חשבתו בשום פירי דלכו בפירות גופייהו לא מניין בא' מהם עליה סברה
ויתר מבחבירו ואפי' לא קבוע בשום מקום ברכה מיוחדת ונל"ד כיון דלא
היה דין חשיב שפיר עליה משום דבכל הפירות המשקין היואל מן ארץ בכלל
הפרי וגרמי מנייהו עובא בין לענין מדי דלוריותא כדלשכתן בעלה ובהיותה
וביכורים במשניות כפ' הסוד והרומם לפי מהסתקא דמפרי פירי ולפי' למשוטי
משקין ידעו חז' ויין ושמן דרבינו קרא בדיניה לענין תרומה ומש"ה ילפין
מנייהו בעלה וביכורים בג"ש דפרי פירי ובה"ג אלשכתן נמי בעיקר הדיון לענין
הברכה עומם דנמשקין בשאר פירות און מברכין אפילו בפיה"ש אלא שסביל
כדליתא לקמן בדיחא בדוכסא דתמרי כמו שאלאר שם בחריכות • והא"ש
דמהאי טעמא גופא לא שייך לבדך בורא פרי העץ כיון דכל המשקין אינם בכלל
פרי העץ אלא משקין דגפן למד ומש"ה שייך דם שפיר דם ברכה דפרי גפן
כיון דלענין גפן הוא דמקרי פירי משום האי עליה ועל זה מקם המשקין וסרי
שמן כו' דהא בשמן שייך לגמרי לא חיי' טעמא דפרישות כמו ביין כ"ל נכון ודוק •
אלא דלכתי קשה דטעם זה לא יתכן אלא אליבא דרבי ויטעם משא"כ בר'
ליתער דליל דבכל הפירות משקין היואל מן כמותן לענין ברלה
וביכורים מנוולא לא שייך כך סברה ואפשר לפרש עוד בדרך אחר דעלוי דיון
היינו שיש בו ד' מוצה לנכסים מש"ה מקמי בשמן נמי שייך בים כך עליה
דלד מוצה למתנות : **שם** וסרי שמן כו' וסאלאר ר"י אלמר שמואל כו' • הא
דלא מקמי מתניתין גופא דקמי חז' מן היין ולא קמי שם משום
דליבא לתימר תמי ושייר דתמי' ביבסא נמי קמי' חז' מן הפס ושירי שם ברכה
בורא מיני מוצות ועוד בדתמי' ליבא למימר דלא חז' מן משום דלא שייך בים
ברכה משום דלא חז' לשום דמתקם בסומן מש"ה מייחתי הא דר"י אלמר
שמואל דקמי דמברך בורא פס"ע משמע דין בים ברכה ואפי' לא קמי
ברכה מיוחדת כמו ב'ין וק"ל :

דף לו בגמ'

דף לו בגמ' **ב**חושש גברונו כו' פשיטא : ויש לרדקא מאי פריך פשיטא
הא לרדף במשמין דלא תימא דקבשו ליה ברכה מיוחדת
מזוהר דאשמי לעלויה כונו ביין כדמקשי הס"ם לשל' ונראה דהשתא לא משמע
לית להלמודא כלל הך רבנא דאכתי מלתא דפשיטא כיון דלא קתי במתמין
חוץ מיין ושמן וקא לפי מה שכתבתי דליכא למימר תני ושייר היינו דוקא למא
דס"ד משיקרא דשיקר חשיבות היין היינו משום הך עילויא בדפרישית מבא"י
לפי הספקא דעל' ה' הו' שפיר מילתא דפשיטא כיון דלא אשכחן שום חשיבור
בשמן לעיין ברכה מב"ש בחושש גברונו ודו"ק : **י**א' גמרא וכל הכי דל
נעמי אדעתא דדכי כו' ודכי קא' כו' : **ב**כאורא : **ה**י מאי לשמוי דלא
קורא דאין בים תרסי לרישומא חדא דכוסא דהקסוס ועוד דלא נעמי אדעתא
דכי מבא"י בנשן קאפריסין בכל דא מיימיא ליכא אלא חדא לרישומא אלא
דלא נעמי הכי משום דלקושטא דמילתא משמע ליה דקאפריסין אפילו חדו
לרישומא ליכא דודאי נעמי לא נמי אדעתא דדכי :

שם בגמרא אמר רב יהודה אמר רב כלף של ערלה בחולס לארץ כו' ופי' וראה דסוגי

רש"י עולם בתוהם לארץ מדברי סופרים היה ע"ל - נראה דלפניו
דשמשחן ספריו לפרש בן מדאמריין בסמוך אבל גבי עולם דבארץ מדאמרייתו
כו' משמע דב"ל לא הוי אלא מדרבנן וה"ל משמע מדאמריין כל המיקל בזה
כלום כמותו ב"ל ומשקין נמי דנעבד כב"ש דמקילי עפי כו' מכל ז' עממ'
לש"י דכולהו אמר' דבכא סביר דשמואל ב'סוק פרק קמא דקידושין למת
דדא דתמין ערלה ב"ל הלכה היינו מלכות מדינה חאסין כן הרמב"ם ז"ל ב' ד'
י"ד מ'ס' מאכלות אסורות פסק להדיא דערלה סלכא למשה מסיו והיינו כעול
אמר רבי יוחנן דב'סוק פ' קמא דקידושין קי"ל כרבי יוחנן רב ושמואל
אלא דלמאי קשיא י' על שיטת הרמב"ם ז"ל מהאי עובדא דמר בר רב אשי
ורבינא דבסמוך דמשמע מדברייהם להדיא דסבירא לכו נמי דערלה בתוהם לא
מדרבנן וקי"ל בל דוכתא דהלכה דבמראי ומר בר רב אשי ורבינא דבמראי ה'
והנראה לגמ' ד' בזה דבארץ בסמוך וממוך ז' י' ל' לדקדק בלשון הכות' ויפ' ה'
במור י"ד בהלכות ערלה דהא דק' י"ל בערלה סלכא כדברי המיקל סיינו משו
דסוי מדברי סופרים ואל' ש' לכו לדקדק בדברי הרמב"ם ז"ל דלף ע"ג דס'
סלכא למשה מסיו ופ' פסק בזהם דוכתן דבמראי כדברי המיקל כמו שאלבאר
שם בגמרא וימלא סלכא כר"ב כו' - לכאורה י'ס לתמוס דמשקירא מאי ה'ס'
דמימא סלכא כר' ע סתם דהא רב קאמר להדיא אף ב"ל כו' משמ'
דב"א קפריסין נמי אסורין ה"ב לא ס"ל לגמרי כר"ע מינוס ז"ל דסמקשן נמי אשי
דעמיס סך סבירא דמשמשר אפילו בלחן נמי הוי מדרבנן וסיינו כשיטת רב
ותוס' וסייעתם דכל פירות אילנות אין חייבין מן הסורס כלל חוץ מיתרות וי"א
ויא"ל

יִקְרָא חֶפֶץ אֶת־כֵּן לְרַבּוּי מִי כִרְס וְזֶה לַעֲמִיד רַבִּי דְּהָא יִלְפִין רַבִּי קֹדֶשׁ
 קֹדֶשׁ מִמַּעֲשֵׂה שְׁמַיִן וְסוּגוֹת כָּל הַפִּירוֹת מִדְּאוֹרֵייתָא חוּץ מִיּוֹן וּשְׁמֵן לְשִׁטֵּת רַשִׁי
 וְחוּץ וְשִׁיעֵקן כְּדֹאֵיתָא בְּתוֹמָה דְּחֻכְיִין אֲלֵא מִשּׁוּם דִּלְפִּי' דְּכָךְ גִּ"ש דְּתַבּוּאוֹת
 תַּבּוּאוֹת מְכַלְלִים עֲדִיפָא לִיה וּבְכֻלָּאִם פְּשִׁעֻת לִן דְּלִיטוּ וְסוּג אֲלֵא בְּעִינִים בְּבִגְד
 מַשִּׁים קִלְמֵת שְׂפִיר הִמְחָא כִּלְ"ל נֶכּוֹן וְדוּ"ק : **ש"ס** בְּגַמ' וְהִי מִי יִקְרָא גִ"ש
 שֶׁבְּתָן לֵאחֲרָיו לִפְנֵי מִיּוֹן * וְהַקְשָׁה הַרְשָׁב"ל ז"ל בְּחִדּוּשׁוֹ לֵאחֲרָיו
 בְּכִרְס לִמֵּה לִיה מַהֲיֻלּוּסִים הֵא כְּדֵיחָא כְּתִיב וּשְׁכַנְתָּ וּשְׁבַעְתָּ וְזָכַרְתָּ וְהִיא גְבִי
 שְׁבַעְתָּ הַמִּיּוֹן כְּתִיב וְיִסְרִךְ דְּלִי וְחֶסֶת מִשְׁמַע בִּיּוֹן דְּקָא וְלֵא בְּעִינִים וְהִיא עֲמִיד
 קָרָא דִּהֲיֻלּוּסִים לְעִינֵי וְכַסֵּת רַשִׁי' לֵא כְּתִב לְיִסְרִיךְ וְיִסְרִיךְ מִיּוֹן מִשְׁכַּרְשֵׁת בְּזוּם בְּסוּמִין :
ש"ס בְּכִרְס' דִּלְפִּי לֵא לְעִינֵי לֵא שִׁי' לֵא קִי' הוּא דֵּלֵא כֵּן מִהָא בְּרַכָּה דְּלִפְנֵי
 מִדְּאוֹרֵייתָא וְכו' עַכ"ל * ע"כ דְּכוּונָתָא בְּזוּם דְּנָסִי דְּלִמְחִי דַּס"ד הַשְׁתָּא
 דְּכֻלְהוּ בְּרַכּוֹת דְּמַתְנִי' הִי מִדְּאוֹרֵייתָא אֵם כֵּן וְהִיא בְּעִי לְמִימַר ק"ו גְּמוּר הוּא
 אֶפ"ס לְחַסְקָא דְּשִׁמְעִין דְּלִמַּר אֲלֵא סְבָרָא וּמִשְׁמַע דְּכָל הַבְּרַכּוֹת לְבַר מְבָרַכַּת
 סוּמִין מִדְּרַבֵּין מִכּוּסֵּה אֶ"כ ע"כ ז"ל דְּלֵא ק"ו גְּמוּר אֲלֵא דְּבִרְמַת סַתְמוּ דְּבִרְיָסָא
 בְּזוּם דְּמִשְׁקֵלָא מִלִּי קַסְבַּר דְּהוּי ק"ו וְנִבְסָק מִלִּי קַסְבַּר דֵּלֵא הִי ק"ו * וְעוֹד
 שֶׁכָּבַר כְּהִנְחִי דַּבֵּ' שְׁלֵשָׁה שְׂאֲכֹל מִשְׁמַע לְהִדִּיא בְּצִירִיתָא דַּק"ו גְּמוּר הוּא וְגַפ' *
 הוּא לֵא תַקְשָׁה כֵּךְ מַתְנִי' דְּלַעֲלִיל דְּבַעַל קִרִּי חִין מִבְּרָךְ לִפְנֵי כִיּוֹן דְּהִלִּי ק"ו גּוּפָא
 פְּלוּגְמָא דְּתַנְחִי הִי וְהִיא דִּלְפָּק' לַעֲלִיל בְּפִרְקָא מִי שְׁמִתוּ דְּרַבִּי יְהוֹדָה בְּתִיבּוּבָא
 הִיּוֹן לְמַחֲלֵי דְּבִי הִי יְהוֹדָה לְמִימַר דְּבִרְכַת סוּמִין שְׁלַפְנִי מִן תְּהִרָם מִק"ו
 דְּתִ"ס בְּהָא שְׂפִיר חִיּוּתוֹב מִמַּתְנִי' דְּבַעַל קִרִּי דְּהָא בְּרָךְ קַל וְחוּמַר דְּתִ"ס לֵא
 אֲשַׁכְּחַן פְּלוּגְמָא דְּתַנְחִי דֵּלֵא פְּלִיגִי אֲלֵא לַעֲמִיד ק"ו דְּמוֹן גּוּפָא לִפְנֵי מִלְּאֲחֲרָיו
 כִּלְ"ל נֶכּוֹן וְדוּ"ק : **מִדְּרָו** בְּעִיקַר פְּלוּגְמָא דְּתַנְחִי לַעֲמִיד הִיא ק"ו גּוּפָא לִפְנֵי
 מִלְּאֲחֲרָיו נִרְחָא לִי * לְפָרֵשׁ לִי סוּגִיא דְּהַשְׁתָּא דְּשִׁיעִי בְּכָךְ פְּלוּגְמָא
 בְּכִרְס רַבִּי וְעַתָּה רַבִּי דְּמִלָּן דְּהִי כִרְס רַבִּי וְיִלְף לֵא גִ"ש דְּרַבִּי וְהִיא לִיה
 נִמֵּי דְּרַשָּׁא דִּהֲיֻלּוּסִים לְבִרְכַת הִיּוֹן וְע"כ הִיּוֹן לְבִרְכַת שְׁלַפְנִי דְּלִאֲחֲרָיו מִשְׁבַּעְתָּ
 הַמִּיּוֹן נִפְקָא אֶ"כ אֲכִתִּי קָשָׁה לִפְנֵי לִמֵּה לִי מִלֵּךְ מִק"ו מִלְּאֲחֲרָיו אֶפ"ס דְּקָרָא
 גּוּפָא לֵא חִיּוּעִירִךְ אֲלֵא לְגַלְיָו דְּבַעֲלֵמָא לֵא גִ"ש הִיא ק"ו כְּדִרְשְׁתְּכֹן בְּשִׁ"ס בְּהִיא
 גּוּזָא טוֹבָא מִשְׁכַּ"כ הִיא תַנָּח דְּלִמְקַן פִּרְקָא שֶׁכָּבַר דְּלִית לִיה הִיא ק"ו הִיּוֹן
 מִשּׁוּם דְּלֵא יִלְף גִּ"ש דְּרַבִּי * וְהִיא מִשּׁוּם דְּהִי נִעֲטַר רַבִּי חוּ מִשּׁוּם דְּיִלְף כֻּלָּה
 מִלִּתָּא לְבִרְכַת רַבִּי מִקְרָא דִּהֲיֻלּוּסִים וְלִפְ"כ לַעֲלֹם חִיּוּתָא לָךְ דְּסְבָרָא שְׁפִטָּה
 הִיא דְּהוּי קַל וְחוּמַר גְּמוּר כֵּן נִרְחָא לִי נֶכּוֹן וְדוּ"ק :

שם

שבגמרא מה נשבעת המינין שכן חייבים בדיבורים • לנאורם י' לזקקן דהו מלי למימר קמה חייבין והיינו כוסמין ושבועת שועל ושיפון דלחו במ דיבורים מנהו ואפ"ה טעמין דברכה דככלל לחם מינה דליפיקן לחם לחם מחלה ואי פרכת מאי להקן שכן חייבים בחלה שבעת המינין יוציא וחזר הדין מינה אפשר לומר דלכתי סוס מאי למיפרך מה להקן דלית בכו ז' מתנות כסופה דהא חלב וצבורים שהיה לכהן וכו"ס יין ושמן דשייך בכו סרומה משא"כ בשאר מינין אפילו במידי דבר נטיעה לא שייך שום ז' מתנות כהונה מדאורייתא אלא מדרבנן והיינו לשיטת רש"י וזוה"ס שכתבתי לעיל דסבירא לכו דכל מעשר פירות לכו מזוהים וטובים קן מדרבנן ולפ"י לשיטת הרמב"ם דסבירא ליה דתרומות ומעשרות וטובים בכל הפריות מדאורייתא א"כ כדאן קושא לדוכיהא אפילו למאן דתני כרס דרבי אפ"ה מאי למילף כל מידי דבר נטיעה במה סלד מקמה ומשבעת המינין וכו"ס ועיין בסמוך :

תוס

תוס' בד"ס דבר שאין גדולו מן הסקרקע בגון בשר וחלב ור"ס מהו אורח
בשר אפילו ירקות בו' עד סוף כדיבור מה להק' שכן חייבים בפאה' .
ובאורח ים לתמוז דהא' אורח תאריס שהוא בכלל שבועת המימים ועשון ברכה
טע"ג דלא שייך ביה פאה דתאריס להדיא במתמי' דפאה' כדלא אמרו בפאה'
לקיטתו כהנה למשטוי תאריס וכ"ס דקשה עפי' לשיטת ר"ס ב' מקום שהטו
דף י"ג ט"ז שכתב דשאר חילוקי נמי לא היו אלא מדרבנן ויש ליישב בדוחק
וסתמא מיבוי ח"ס מ"ס בתחילת דברייהו דתאריס למימר קמה מביית משום דלא
פסיקת' לכו' דך פירכא מה להק' שכן חייבים בפאה' ומסלי טעמא גופא
בדפריית' **ג** אלא סברא אסור' לו ללמד בו' . משמע מלשון כל הפוסקים
לדפוס' דך . פסיקתא דסבא' כל ברכת הסמינ' סן מדרבנן לבר מברכת סמוך
לחוד ולרש"י"א ברכת' ז' מניין דלאחריו נמי מדאורייתא אבל בשאר ברכות מודה'
ולענ"ד לבאורח ים לתמוז דהא' בכל הס' משמע דמידי דתאריס מסבירא הוי'
מדאורייתא ואדרבה מקשה הס' ה' לה' לי קרא סברא הוא ובתחת מלשון
הסו' אין סברע דאפשר' דמה שכתבו וקרא דהסיב' לעיל היינו אסתמכת'
בטעמא אפשר' דהכחשו' להו' הענין עלמנו דקיון דסברא הוא' מו' לא חילעית'
קרא' . מיבוי נראה לענ"ד דאפילו אהל"ס דברא' זו הוי' נמי מדאורייתא אפי"ס
ספיר' הא דקיי"ל דאספק ברכות לתל' משום דלא שייך להחמיר דכיון דלחור'
לברך ברכה שאורח' לרביה' מ"ס ממילא חלש' לה' דכו' סברא ומסלי טעמא גופא
נמי ח"ס' דבעל קרי על מנחם אינו מברך לפניו דכיון דלא מחייב אלא מסבירא
וקו' מוטע' עלמנו משום כבוד השם אינו שייך דך סברא' . ועוד דעל סמוך